

LBRIS

We know
books

ANTON PANN

Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogeia

Fișă biobibliografică
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

Fișă biobibliografică.....	7
Notă asupra ediției	9
NĂZDRĂVĂNIILE LUI NASTRATIN HOGEA	
Învățătura dată rău se sparge în capul tău	13
Copilul să-nvață când nu se răsfăță.....	15
Pâine, la foame, udată e cea mai dulce bucată	15
Niciunele nu sunt rele dacă te deprinzi cu ele	16
Orce îl numești avere să-l păstrezi tot la vedere.....	16
Când se gătește în laturi, numai din miros te saturi	17
Grijile-s la creditorii mai mult decât la datori	17
Când ceri și nu ți să trece, te-ntorci cu inima rece	18
Dacă n-ai să mergi călare, nu umbla la-mprumutare.....	19
Cască ochii la tocmeală, iar nu după ce te-nșală	19
Un nebun fâgăduiește și-înțeleptul s-amăgește	21
Nu vedea-n chip pocitura, ci vezi ce-i vorbește gura	22
Ca că ascuți bine este și sfatul unei neveste.....	23
Și cu minciuna neștine poate trăi-ntr-o zi bine.....	25
Haina mai mult e privită decât persoana cinstită.....	27
Omul nu poate să facă un lucru la toți să placă	28
Să fii altfel nu să poate, ci ca omul întru toate	29

Multe sunt astăzi vorbite, dar mâine ies osebite	30
Rugăciunea rău făcută niciodată nu ajută	31
La unul parte și-altui părticică	32
La orice urât din fire puțină îngrijire	34
Ori om, ori semnătură nu se schimbă din natură	35
Cine fură azi o ceapă, mâine fură și o iapă. Dar or în temniță plânge, or picioarele își frânge	36
Te păzește să nu-l superi, p-altul între proști să-l numeri ...	37
La lucrul știut de lume ca să-i dea d-aflător nume	39
În certuri cine se bagă păgubi trebuie să tragă	41
Mulți sunt proști care le place p-alții-n sobor să împace....	42
Câteodată în lume sunt primite și glume	44
Cui îi place liniștire să-și facă împrejmuire	45
Multe minciuni negândite sunt cam cu folos brodite	45
Dintr-o credință deșartă cade omul și într-altă	47
Omul când are culege, iar când n-are nu alege	49
Într-această lume orce d-unde vine se întoarce	50
Cine marfă își scumpește ca Nastratin păgubește	51
Marfă unde e, firește, și paguba îl sosește	52
Cine numără parale, el joacă cu ceamparale	53
Până la anul, or măgarul, or samarul	55
Nu căuta-nțelepciune, dacă n-ai unde o pune	63
Din tocmeală nențeleasă, bani dând rămâi fără casă	67
GLOSAR	73

EBRIS

We know
books

**Năzdrăvaniile
lui Nastratin Hogea**

ÎNVĂȚĂTURA DATĂ RĂU
SE SPARGE ÎN CAPUL TĂU

Nastratin era un hoguea (dascăl sau învățător)
Care a rămas de basnu până astăzi tutulor,
Pentru că era din fire cam pe-o 'reche, năzdrăvan,
Nu-l găsești însă în faptă să fi fost vreun viclean;
El, șezând odată-n școală, ce îi dete-n simplu-i gând:
– Ascultați, copii – le zise (cu-ntâmplare strănutând) –
Să știți d-astăzi înainte că eu când voi strănuta,
Toți bătând îndată-n palme să-mi ziceți hair-ola!¹

Cu-ntâmplare dar odată găleata în puț căzând
Și cu ce să scoată apă pentru școală neavând,
Hogea porunci îndată ca din toți ai săi școlari
Să se lase-n puț s-o scoată vreunul din cei mai mari;
Merg școlarii toți în grabă, pe lângă puț se adun,
Dar privind ș-adânc văzându-l, n-a vrut să intre nici un.

---

1. Să fie de bine (n.a.)

Deci văzând că coraj n-are nici unul din câți era,
Hotărî-n cele din urmă el într-însul a intra;
Ș-așa dezbrăcat de toate, cu capul gol și desculț,
Legat cu un ștreang de mijloc, școlarii-l lăsară-n puț;
După ce găsi găleata și după ce o legă,
Către școlari dete gură și să-l tragă le strigă;
Ei pornind cu toți dodată să-l tragă în sus de jos
Și tocma cam pe la gura puțului când fu el scos,
Razele luminii-ndată îl gâdiliră în nas
Și începu să strănute una-ntr-altă-n acel ceas;
Ei cum aud că strănută aminte-n grab ș-au adus
De porunca lui cea dată (după cum am spus mai sus)
Și cu toții deodată funia din mâini lăsând,
Începur-a bate-n palme și „hair-ola!“ strigând.
Bietul Hogeia cade-ndată ca un dovleac jos trântit
Până-n fund, își sparse capul, de pereți fiind lovit.
După ce ieși în urmă d-acei nerozi copii tras,
Jupuit, ca vai de dânsul, la picioare, mâini și nas,
Zise: – Nu e vina voastră, ci-a mea, că n-am judecat,
Ș-astfel de cinste neroadă ca să-mi dați v-am învățat,
Care-n cele după urmă din pricina-i ajunsei
Cu picioare, mâini belite și cu cap spart m-alesei.

COPILUL SĂ-NVAȚĂ
CÂND NU SĂ RĂSFATĂ

Nastratin Hogea la apă vrun copil când trimetea,
Mai întâi d-a-i da ulciorul, el s-apuca ș-îl bătea.
Un prietin întrebându-l de ce bate pe băiat
Când îi dă ulcioru-n mână, fără a fi vinovat,
– Îl bat, da, – el îi răspunse – ca să ia seama, mergând,
Să nu spargă-n drum ulciorul, niscai nebunii făcând,
Că după ce îl va sparge, pedeapsa e de prisos,
Cât de mult de îl voi bate, nu mai am niciun folos.

PÂINE, LA FOAME, UDATĂ
E CEA MAI DULCE BUCATĂ

Nastratin Hogea odată pe fiul său l-a-ntrebat
Niscaiva zaharicale vreodată d-a mâncat.
Copilul său îi răspunse că n-a mâncat nicidecum.
Hogea îl întrebă iarăși: – Dar ce mănânci tu acum?
– Pâine uscată cu apă. Hogea zise: – Așadar,
Socotești tu c-ar fi-n lume vrun alt mai dulce zahar
Ca astă pâine uscată ce o uzi și o îmbuci,
Cu atâta gust și foame cât ș-altui poftă aduci?

NICIUNELE NU SUNT RELE
DACĂ TE DEPRINZI CU ELE

Cu Nastratin un prieten întâlnindu-se în drum
Îl întreabă cum petrece cu sărăcia acum?
El răspunde: – Foarte bine, tocmai ca și cel bogat;
– Cum se poate, cu mirare celalt iar l-a întrebat,
Să trăiești cu sărăcia foarte bine, precum zici?!
– Ce te miri, el îi răspunde, pentru așa lucruri mici?
Trăiesc că-s deprins cu dânsa ca și viermele cu hrean,
Nu simt nicio greutate chiar și când n-am niciun ban.

ORCE ÎL NUMEȘTI AVERE
SĂ-L PĂSTREZI TOT ÎN VEDERE

Mestecând odinioară Nastratin Hogeia mastic!¹
(Care românii de obște sacâz bun sau dulce-i zic),
Când vru să șază la masă, el în palmă îl scuipi
Ș-în vârful nasului tocma potrivindu-l îl lipi.

---

1. În părțile Răsăritului toate femeile, fetele și copiii obișnuiesc să mestece în gură sacâz, ca vitele când rumegă. (n.a.)

Un prietin întrebându-l că de ce face astfel,
Hogea îi dete răspunsul, în scurt zicând către el:
– Totdauna dator este omul lucrul a-și păzi
Și să-l aibă în vedere în fieștecare zi.

CÂND SE GĂTEȘTE ÎN LATURI,
NUMAI DIN MIROS TE SATURI

Nastratin Hogea-ntr-o seară la fereastră cum ședea
Își lungea nasul aiurea, p-alții fără a-i vedea;
Trecând unul din prietini: – Ce miroși? l-a întrebat.
– Vecinul meu – el răspunse – gătește scumpe mâncări,
Și d-al lor miros mă satur, trăgându-l cu gust prin nări.

GRIJILE-S LA CREDITORI
MAI MULT DECÂT LA DATORI

Unul, întâlnind pe Hogea, s-a oprit a-l întreba
De ș-a plătit datoria. Iar el îi răspunse: – Ba.
– Dar ce umbli fără grijă, când te știi că ești dator?
– Grija – zise el – s-o poarte cel ce este creditor.